

HÍREK MINDENFELŐL. Münchenben, az Iparművészeti Egyesületben ötvösművészeti kiállítás volt, hogy bemutassa, miként lehet ezekben a nehéz időkben a nemesfémek aránylag szűkre szabott anyagával igazán művészi hatásokat elérni. Párizsban, az Invalidusok palotájában kiállítást rendeztek a magángyűjtők ólomkatonakollekcióiból. Rendkívül érdekes történelmi csoportok voltak láthatók, köztük Napoleon esatáit és győzelmeit ábrázoló játékkatona-csoportok s miniatűr tájakkal és házakkal. Magyar Technikai Múzeum létesítését határozta el a kereskedelemügyi kormányzat. Az eddig gyűjtött technikatörténeti anyagot a volt Délivasut igazgatósági épületének tizenyole szobájában helyezték el egyelőre ideiglenesen. Hadifogolykiállítást készítenek elő Budapesten a volt hadifoglyok emléktárgyaiból. Virágos Nagykánizsa címen mozgalom indult meg a legszebb nagykanizsai virágdíszes erkélyek és ablakok jutalmazására. Tokióba magyar művészek plakátjait küldte ki felsőbb felszólításra az Iparművészeti Társulat, hogy legjobb grafikuművészeink plakátjai foglaljanak helyet az ottani egyetlen iparművészeti szakosztályainak gyűjteményében.

• SZAKIRODALOM •

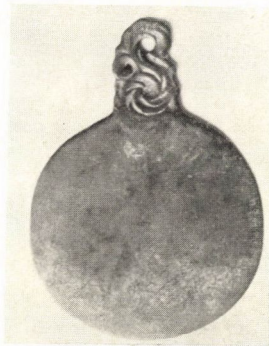
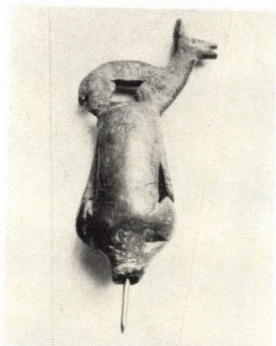
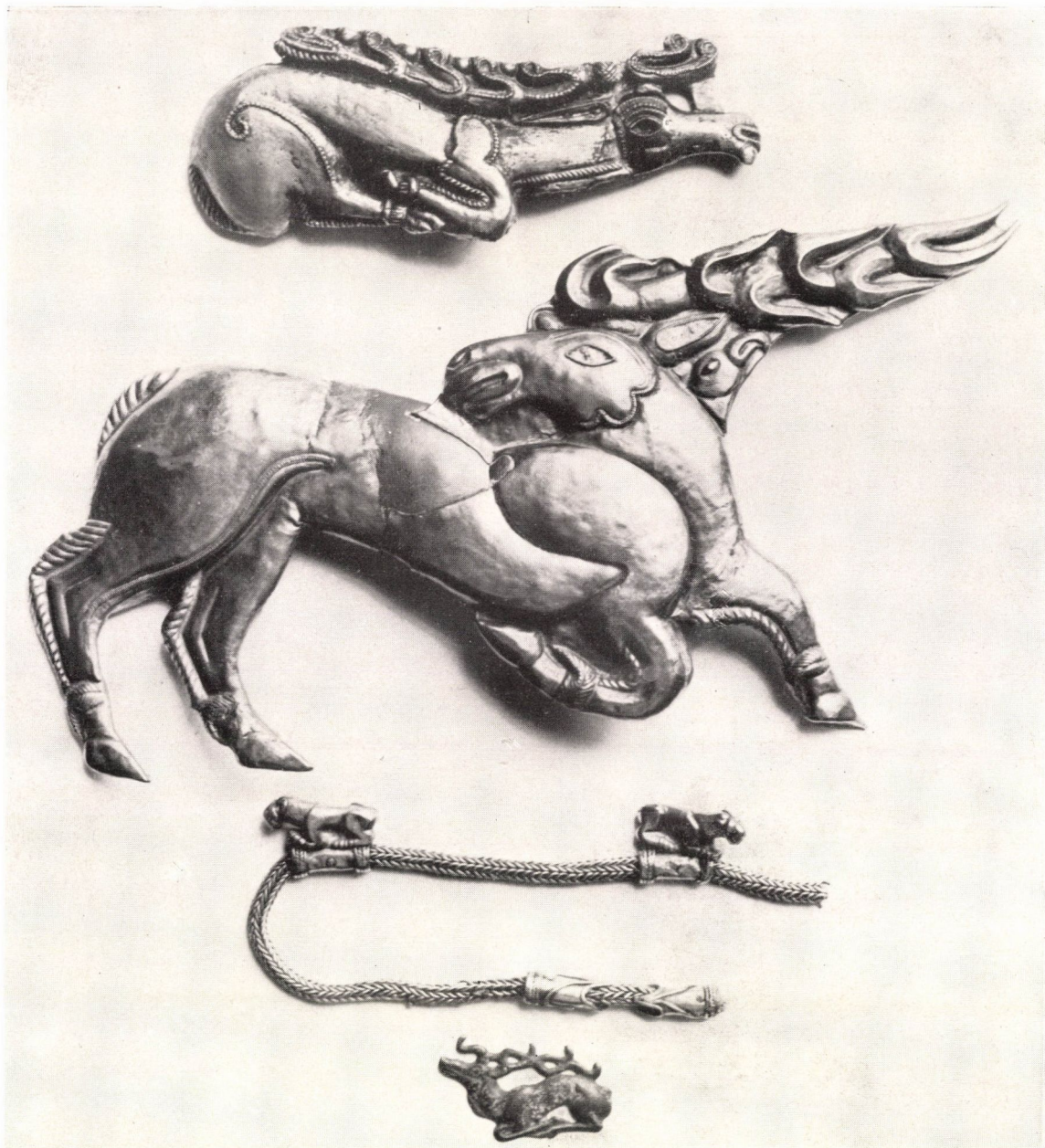
A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM ÉVKÖNYVE. Az évkönyvsorozatban a hetedik kötet, még Petrovics Elek szerkesztette, az ő szelleme tükröződik benne. A Szépművészeti Múzeum mint tudományos intézet nyilvánul meg a tanulmányokban és jelentésekben. Valamelyes jelképeség, hogy az évkönyv a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával jelent meg. A szépről való tudományt a maga történelmi, esztétikai, lélektani, a művészet érzékiségét és szellemiségét egységesítő vonatkozásaiban szolgálja. Azt a szellemi harmóniát, amelynek Petrovics Elek a megtestesítése. Százhuszonhárom nagy kvartlapján Meller Simon Szinyei-Merse Pálról beszél. Elemzi az embert és művészetét. Mélyreható, az összefüggéseket kutató analízissel. Írásában szinte átéljük Szinyei életét. Azt, hogy hogyan lesz rajongásból, lelkeségből esüggedés, csalódottságból fásultság s hogyan diadalmaskodik gátlásokon, tévedéseken, meg hasonlásokon a szellem. Az erővel teljes művészi géniusz. Hogyan küzd meg egymással a fölös energia és az energiátlanságba vesző úri lelkület. Meller leírja Szinyei művészi tanulóéveit, müncheni nekilendüléseit, hangulatokba beleolvadását, első nagy művének, az Amerikában nyomavesztett „Anyá és gyermeke“ keletkezését, az első müncheni impresszionisztikus festményét, Max Gabriellel, Leiblrel való barátkozását, egy-egy képe keletkezését. Azután nagy műteremszomszédjának, Böcklinnek reá való hatását, azt, hogy a svájci mester hogyan bátorította világosabb színezésre s hogy a „Majális“ színeinek tündöklése jórészt Böcklin bátorításának köszönhető. A tanulmány remek része az, amely a „Majális“ megfes-

tését, fogadtatását, sorsát tárgyalja. Szinyei diadalútjának képe tárul benne elénk. Keserűség, dac, magáraeszmélés az állomásai. Megkapók a nagyszerű beérkezetttség, a mesteren eluralkodott lelki nyugaloméveiről és „új útjairól“ szóló fejezetek is. Meller Simon Szinyei-tanulmánya a kitűnő tudós legjava művei közül való. Pulszky Károly szerzte volt be annak idején a ghedi Orsini-palota három falfestményét. Velük, a bresciai múzeumban levő, az Orsini palotából származó és Speri Tito festő által lefejtett, vászonra átvitt falfestményekkel, a róluk szóló kutatásokkal, festőikről szóló föltevésekkel és megállapításokkal foglalkozik a padovai Giuseppe Fio cco tanulmánya. Dr. Hoffmann Edith, a múzeum grafikai osztályának tudós és fényes intuiciójú gondozója, a múzeum hatalmas rajzanyagának néhány olyan darabját ismerteti, amelynek iparművészeti jellege is van, köztük Dürer egy elveszett rajzának, egy koronázási kesztyűtanulmánynak másolatát, Hans Baldung Griennak, Sebald Behamnak egy-egy rajzát, Jamnitzer Kristófnak, a híres ötvösnek tervrajzait. A tizennyolcadik századbeli hollandi van der Heydennek egy finom esettel festett csendéletéhez fűz megjegyzéseket Rózsaffy Dezső érdekes összehasonlításokat végez bennük. Meghatottan olvasom el az évkönyv száraz, hivatalos jelentését a Szépművészeti Múzeum 1931—1934. éveiről. A gyűjtemények gyarapodásáról, szerzeményekről, ajándékokról, vásárlásokról, küzdelmekről „a nem javult pénzügyi helyzettel“, a képtári és a szoborosztály eseményeiről, a grafikai osztály újabb nagy föllendüléséről, a magyar művészeti adat- és ereklyetár szaporodásáról szól, Balló Ede nagyszerű gesztusáról, amikor művészi képmásolat-gyűjteményét a Múzeumnak ajándékozta és a helyiségeket saját költségén átalakította. Beszámol három esztendő kiállításaisával, az érdekes esereakciókkal, a képek vendégszereplésével, a kiadványokkal. Szárazon, bürokratikusán a nagy érdemeket szerzett Petrovics Elek főigazgatóságának három utolsó évéről. A régi olasz festmények tárnak újjárendezéséről, Petrovics Elek múzeumi hatyúdaláról már nem emlékezik meg. Ez már az idei év történetéhez tartozik. S az idei év történetének fejezete Petrovics búcsúzása is.

G. Ö.

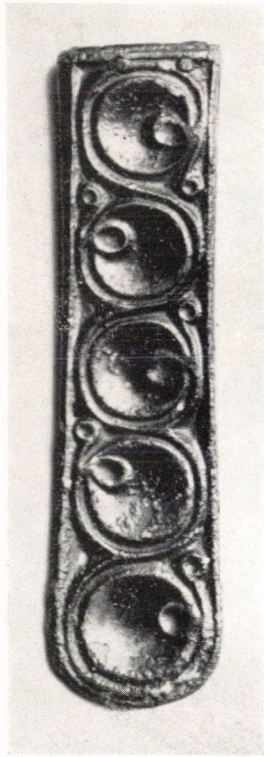
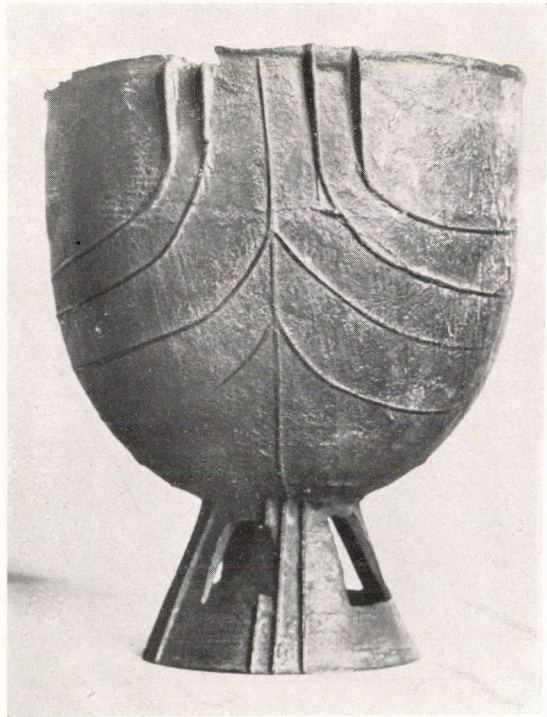
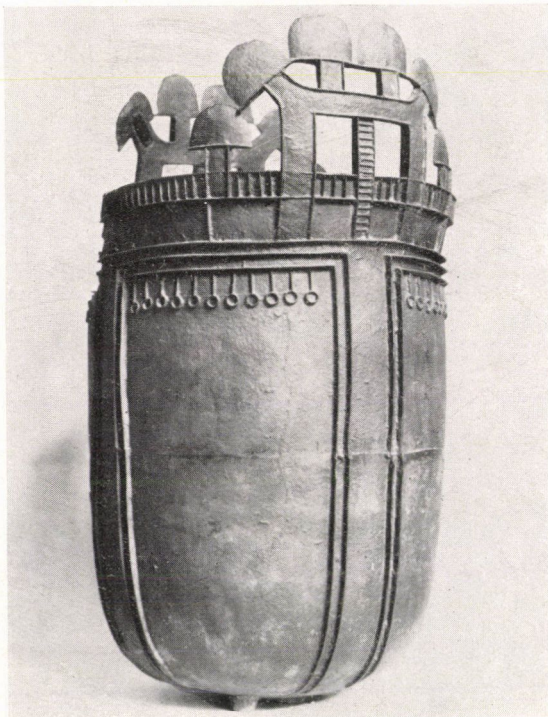
LINE DRAWING FOR REPRODUCTION BY ASHLEY. „THE STUDIO LTD.“ LONDON. Ez az a könyv, mely ott kellene, hogy legyen minden kereskedelmi grafikával foglalkozó grafikus, minden reklámszakember és nyomdász asztalán. Nem más könyvek között, vagy iratesomók alján, hanem mindenkor kezeügyében! Mert ez az a könyv, mellyel sok-sok technikai balfogást, sikertelen reprodukciót, bosszuságot megelőzhet, mely tisztán, világosan, egyértelműen írja le, sőt, ami ennél sokkal több, demonstrálja sematikusan és gyakorlati alkalmazásában a különböző karakterű rajzok megfelelő technikai sokszorosítását. Ahogy egyazon portrét hatféleképen reprodukálja a különböző raszterkombinációkkal, ahogy a szerző által mesterien megrajzolt álló férfialak vonalas, árnyékolt, különböző keresztraszteres, pozitív, negatív, pontozott stb. reprodukciót bemutatja a hozzájuk fűzött

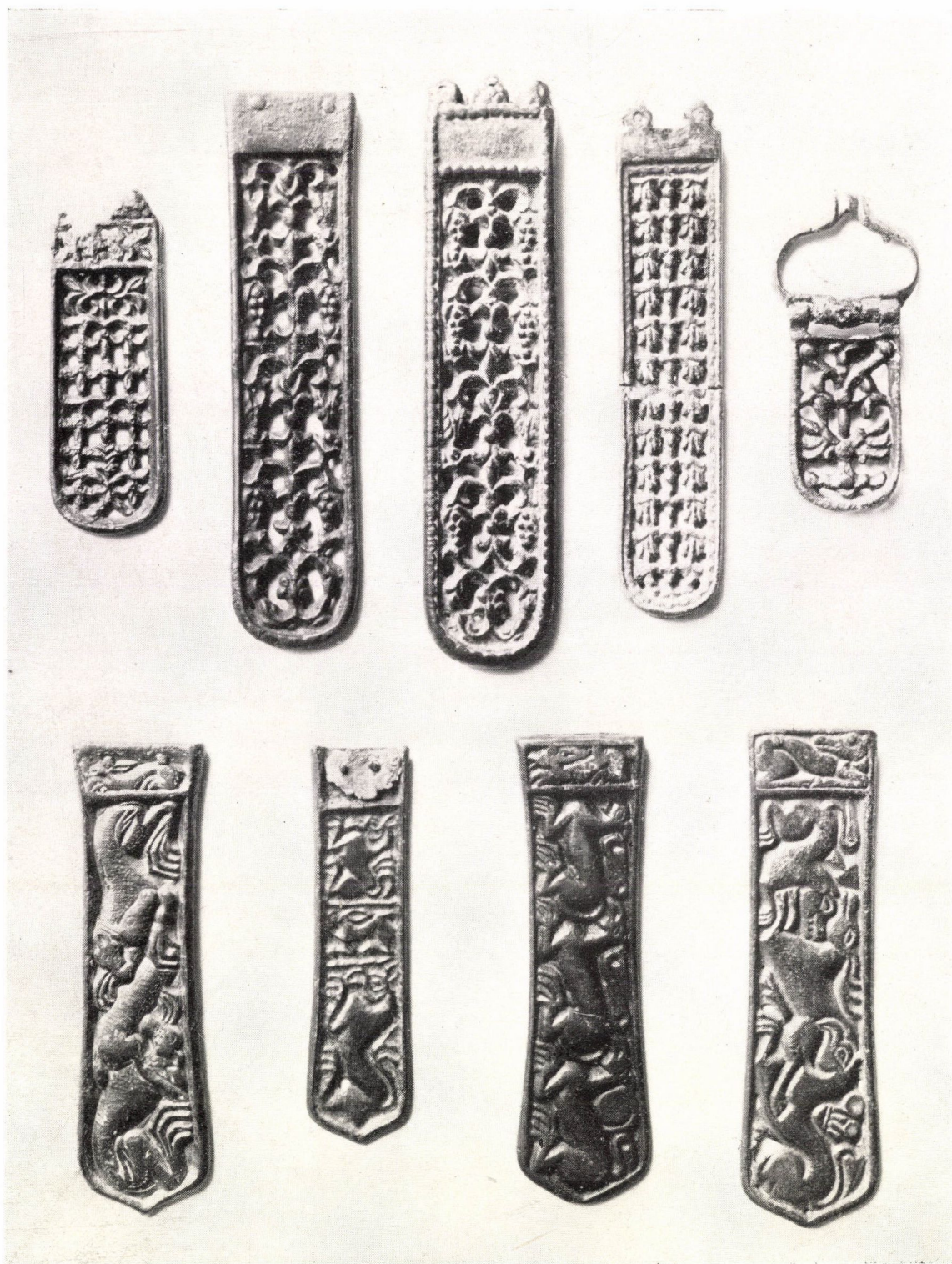
Szkítha emlékek. Kr. e. VII—IV. sz. Fent : a tápiószentmártoni, alatta a zöldhalompusztai aranyszarvas és az ehhez tartozó aranylánc, ez alatt szibériai bronzsarvas. Lent : magyarországi szkítha csörgő. Altaividéki bronztükör, bronz vadkecske kubánvidéki (?) dísztárgyról. — Skythische Denkmäler. VII—IV. vorehristliches Jahrhundert. — Scythian relics VIIIth — IVth centuries B. C.

Fent balra : Bronz áldozati edény a hunn korszakból. Lelőhelye Törtel. Fent jobbra : Bronz áldozati edény az Ordos-területről. Lent : Ezüst szíjvégek vésott dísszel és öntött bronz szíjvégek Magyarországról a népvándorlás korából. — Oben links : Opfergefäss aus Bronze aus dem Zeitalter der Hunnen. Oben rechts : Opfergefäss aus Bronze aus dem Ordos-Gebiet. Unten silberne Riemenzunge mit graviertem Ornament und gegossene Bronze-Riemenzunge aus Ungarn vom Zeitalter der Völkerwanderung. — Above left : Bronze sacrificial vessel from the age of the Huns. Above to the right : Bronze sacrificial vessel from the Ordos territory. Below : Silver girdlependants with carved ornaments and cast bronze girdle pendants, from Hungary, age of the migration of peoples.

Öntött bronz szíjvégek Magyarországról a népvándorlás korából (IV—VIII. sz.). A felsősorban a jobbszélső a szentesi, az alsósorban a legkisebb a debreceni Déri Múzeum tulajdona. A többi a Magyar Történelmi Múzeum tulajdona. — Bronzene Riemenzungen aus Ungarn vom Zeitalter der Völkerwanderung (IV—VIII. Jahrh.). — Cast bronze girdlependants from Hungary, age of migration of peoples (IVth—VIIIth century?).

Hunfoglaláskori (magyar pogánykori) leletek. Két ezüst tarsolylemez (a baloldali galgóci, a jobboldali szolnok—strázsahalmi lelet), alattuk baloldalt palmetta (tarcali lelet), a középen és jobboldalt szíjvég és palmetta (benedusztai lelet), ezüst sodrony nyakravaló, korongalakú veret (solti lelet) és két áttört művű korong (a jobboldali sarkadi lelet). — Funde aus Ungarn aus der Zeit der Landnahme (ungarische Heidenzeit). Zwei silberne Säbeltaschen-Platten, in der Mitte und rechts: Riemengehänge und Palmette, Halskette aus Silberdraht, scheibenförmiger Beschlag und zwei durchbrochene Scheiben. — Finds from the age of the conquest of the country (Hungarian heathen age). Two silver sabre-tash plates, underneath to the left palmette in the middle and to the right girdle pendants and palmette silver torque disk-formed fitting and two open-work disks.

tömör és világos magyarázatokkal, axiómáit adja a sokszorosítási alapismereteknek. A példák sora, mely azután a mai művészet vezető egyéniségeinek egy-egy jellegzetes rajzát mutatja be stílusanalizissel, művészi tanulságán túl, gyakorlatban mutatja be a sokszorosítási lehetőségeket. Ízeltőül álljon itt a szereplő művészek neve: Prof. Hadank, A. M. Cassandre, Foujita, Cocteau, E. McKnight Kauffer, Beardsley, Picasso, Olaf Gulbransson, stb. rk.

GEBRAUCHSGRAPHIK, HERAUSGEBERPROF. H. K. FRENZEL, BERLIN. AUGUST, 1935. Mi a jó? Mi a helyes? Gyűjtőcím alatt mutatja be a lap szerkesztője párhuzamosan az angol, francia, amerikai, svájci német és cseh cipőreklámot. Hirdetések, fotósak, rajzosak; plakátok vonulnak itt fel előttünk és mutatják be a jó és helyes cipőreklámot. Színes fényképek sorozata mutat rá erre az új és a technikai eljárás tökéletesítése által gyakorlatilag ma már erősen igénybevehető új reklámmódra. Ernst Littfassról, a plakátoszlop feltalálójáról ír a nyolevan éves jubileuma alkalmából dr. Kurt Busse, míg a lap szerkesztője svájci beszámolójában személyes tapasztalatai alapján megállapítja, hogy Svájc a jó plakátok országa. Erről a reklámdoradóról szól a beszámoló, mely sok érdekes és eredeti fényképfelvételben mutatja be a helyes plakátelhelyezéseket svájci városokban. A lap képanyaga, technikai kiállítása ma is versenyen felül áll és elvitathatatlanul a legeredetibben szerkesztett reklámszaklap. r.

SZEGEDI MESÉSKÖNYV. A Szegedi Karcolatok III. könyve. Összeállította Tunyogi Csapó János. Rendkívül kedvesen megírt mesék, melyeket Gaál Dezső rajzai ügyesen, szeretettel illusztrálnak. A szegedi tanyák minden bája, poézise tárul elénk e mesékben s Gaál Dezső illusztrációi ezt a mesevilágot kitűnően érzékelik meg.

A vidéki kulturentumok termelési képességeinek újabb bizonyítéka ez a könyv.

A BETŪRAJZOLÁS. (Írta: Rosner Ármin. A „Kő és Műkő“ kiadása.) Vastag, nagy album, valósággal bibliofil-könyv ez a testes kötet. Címe talán kevesebbet mond, mint amit tartalma nyújt. Mert Rosner könyve nemcsak a betűrajzolásra tanítja meg az ő olvasóit. Azt mondhatnánk: a betűk életrajza, élettevékenysége van képben és szövegben elmondva a kétszáz oldalon. A betű, amint a maga történelmi útján elindult, hogy a római sírkövektől a mai reklámvilágításig meghódítsa az emberi értelmet. Rosner — ellentétben a sok tipográfiai szakmunkával — csak keveset foglalkozik a betű multbeli életével, karakterével, betűvésőkkel és nyomtatókkal. De annál részletesebben beszél a betűnek mindenféle ipari alkalmazásáról. Az a kiinduló pontja, hogy a betűrajzolásnak megvannak az ő mértani szabályai, melyeknek első öntudatos tanítómestere Dürer Albrecht volt. Az ő nevéhez fűződik a német nemzeti íráskarakter kialakulása. Aki a betűk rajzolásába fog, kitűnő útmutatást talál már Dürer rendszerében is. De csak a betűvetés kezdeti munkájában olyan fontos e szabályos hálók, körök, méretek pontos

ismerete. Későbbi fokon már a betűrajzolás inkább ösztönössé válik s ezen az úton közeledik a rajzoló a betűalakítás művészetéhez. Rosner alapfelfogása a betű olvashatósága. Ez a kiindulópontja minden írásművészetnek. Ebben egyetért a legjobb német betűmesterekkel, Koch-hal, Larisch-sal, akik nem a szabad fantázia szellemes játékanak tekintették a betűrajzolást, mint sokan az újabb túlzó grafikusok közül (például, Tschichold). Olvasásra s nem elragadtatásra való a betű. De azért Rosner tudja jól azt is, hogy a betűnek milyen dekoratív ereje van. Ritmus, színeződés, arányok finom játéka, folt-hatás, sőt érzelmi s hangulati elemek kifejező képessége — mindez bőségesen meg van az ő betűiben is. Mintegy negyedfélszáz szövegábrára és száz mintalap ékesen beszél arról, hogy Rosner maga is, munkatársai is — a magyar és külföldi grafikus iparművészek legjava — a betűnek minden kifejező-erejét csatasorba tudják állítani a figyelem és az esztétikai öröm felkeltésére.

Rosner könyvét elsősorban az iparosok és iparművészek használatára írta. Mint a gyakorlati életben tevékenykedő kővéső, tapasztalatból tudja, mennyiszor van szüksége az ipari munkásnak mintaszerű betűkre. Szakonként halad tehát végig a betűk alkalmazásának valamennyi területén. Sírköves, címtáblafestő, könyvnyomtató, reklámgrafikus, kirakatrendező, acélvéső, monogram- és kézimunkarajzoló s még azon felül is mindenféle szakma megtalálja könyvében a szükséges technikai tudnivalókat és a megfelelő hasznos példátarat. Kiváltképpen azonban a betűrajzolásnak hivatott mestere, a grafikus-tervező fog ebben a könyvben rengeteg elmemozdító eszmét s ötletet találni. Nagy érdeme Rosner könyvének, hogy az ő gazdag nemzetközi képanyagát kitűnő ízléssel és nemes mértéktartással válogatta össze. A groteszknak túlzásaitól menten, a betűk elegáns vonalvezetését, maradandó szépségét tekinti irányadónak s ezzel éri el azt a hatást, melyet elsősorban szándékolt, tudniillik a betű ősi díszítőerejének és ékítményes szépségének megértését. (N. P.)

A LEGJOBB EURÓPAI CSOMAGOLÁSOK. Ezzel a nem lekicsinyelhető jelzővel illeti a „Commercial Art & Industry“, a vezető angol reklámgrafikai folyóirat a magyar csomagolásokat, melyekkel szeptemberi, fűszerárak csomagolásának és reklámjának szentelt igen tartalmas számában foglalkozik. A füzet, mely első színes mellékleteként Georg új Frutti-plakátját mutatja be, fűszerárak gyakorlati csomagolásait, üzletekben és kirakatokban való helyes elrendezését mutatja be, majd Végh Gusztáv Szerencsi-Norma-kakaó csomagolóját, mint a jó eladó-csomagolást mutatja be. Konzervdoboz-cimké sora után következik egy önálló magyar csoport, Végh Gusztáv új Koestlin-csomagolópapírja, Nemes György tápszeresomagoló-papírja, Marsofszky né Szirmai Ili Stühmer-rapportpapírja és Sylvia-doboz, Dankó Ödön Floris hűsvéti csomagolója, majd három teljes oldalon Kaeszné Lukács Kató új csomagolásai a wieni Altmann & Kühnesokoládégyár részére és mellékleteként az új Stühmer-dobozborítópapír, melynek kitűnő tervén kívül a lap szerkesztője a nyomdai sokszorosítás

tökéletes kivételére külön figyelmezteti a lap olvasóit. Ismerve az angol nyomdaipar vitathatatlanul vezető voltát, nagy dicsérete ez a magyar nyomdaiparnak!

MODERN PHOTOGRAPHY, 1935/6. „THE STUDIO LTD.“ LONDON. Milyen nehéz évkönyveket szerkeszteni. A technika rohamléptekben halad. Évről évre új fényképezőgépek sora készül, a technikai tökéletesítés mérhetetlen mérveket ölt. A kémiával sincsen baj. A lemezek, filmek fényereje az utóbbi években több, mint 50%-kal fokozódott. Hol voltunk még nemrég a 28° lemezeztől, egy Panatomic-szerű színértéket visszaadó filmtől? Hol voltak az amatőr fényképezők mai óriási tömegei? És mégis: a technika nem minden. Az „új látás“, mely néhány évvel ezelőtt a fényképezés új lehetőségeire mutatott rá, a tojások, halak, burgonyák tömértelen anyagfotója, mind rövid idő alatt a múlté lett. Túljutottunk rajta, mint egy új szeccszíon, mely sokkal több epigont hozott, mint megtermékenyítő eredményt. Mi jöhet most? Jobban fényképezni ma igen sokan tudnak. A fényképek tisztábbak, élesebbek, a kontrasztok dúsabbak, de hol nyit új művészi lehetőségeket a fotográfia? Hol nevel művészeket, hogy neveli a jobb látást, a művészből meglátást? Mert nem a gépet kell beállítani, hanem a művészből képet meglátni. Miért hoz az egész kötet csak 4—5 olyan eredeti és magas művészi fokon álló képet, mint Pedrazo Blanco esős képtanulmányát (89. sz.), vagy Haár Ferenc csigáját (46. sz.)? A kötet anyagát sokezer fényképből válogatták ki, Japántól Ausztráliáig előtűntek fekkütd az egész világ egyévi termése. A kötet pedig, száz jó fotográfia, a gyakran eredeti beállítások, majdnem kivétel nélkül kitűnően fényképezett képek dacára kérdésként mered felénk: Quo vadis fotográfia?

SCHEY ILONA: A KÖZÉPKORI ÖTVÖSMŰVÉSZET ÉS AZ ANTIK HAGYOMÁNYOK. Ez a rendkívül érdekesen megírt tanulmány széles körben ismerteti azokat a forrásokat, amelyekből a középkorból reánk maradt ötvösművészeti emlékek származnak. Nemesak művészeti szempontok vezették az író, hanem az ornamentális motívumok felhasználásával és a technikai részekkel is részletesen foglalkozik. Az illusztratív részben néhány gyönyörű tárgyat mutat be, melyek legnagyobb részt külföldi eredetűek. H.

ROYAL LONDON, EDITED BY F. A. MERCER „THE STUDIO LTD.“ LONDON. Az „ezüst-jubileum“ szülötte ez a szép, 99 egészoldalas mélynyomású képpel illusztrált kötet, melynek bevezetőjében Douglas Goldring nyújt pillanatfelvételt London történelméről, kialakulásáról. Utána felvonul képekben a szimpatikus királyi család, a királyi gárda, a tömeg, mely szeretetét sugározza a királyi család felé, a királyi kastélyok, érdekes kultúrhistoriai dokumentumai az angol királyság kialakulásának. Az angol miniszterelnök dolgozószobája, mely puritánságával megható és dokumentáris, a Themze hídjai, a Szent Pál-katedrális, monumentális dimenzióival, templomok, középületek, sugárutak, a régi London épületei, a keret, melyben a „királyi London“ él, képsorozatokkal így a távolba

is világos magyarázatát adják annak a gyakran kontinentális szemlélő számára érthetetlen és igen gyakran irigyelt tradícióiszteletnek, melyen nem utolsó sorban nyugszik a brit impérium világhatalma. R.

• KIÁLLÍTÁSOK •

JUBILÁRIS KIÁLLÍTÁSUNK. A félszázados ünnepi évnek, mellyel társulatunk alapításának fordulóját üljük, kimagasló esemény lesz az őszi nagy jubileumi kiállítás. Az Iparművészeti Múzeum földszintjén, a nagycsarnok kibővítésével nyert térségen hatalmas arányokban fog kibontakozni az élő magyar iparművészet legjobb erőinek reprezentáns kiállítása. Igazi nemzeti kultúresemény körvonalai bontakoznak ki máris a lázasan végzett munkálatokból. A társulat megbízásából Kórody György műépítész tanár vezeti és irányítja az előmunkálatokat s az ő tervei szerint helyezik el a tiz lakószobát, a modern kirakatok utcáját, a korszerű kávéházat, cukrosboltot, női ruhatert, valamint mindazokat a szobákat, melyekben bemutatásra kerülnek a magyar színpadművészet, háziipar, ötvösség, textiliák, bőr- és könyvműesség, népművészet, kerámia, kisplasztika stb., stb. legszebb termékei. A nagyszerű díszítményekkel, festészeti s szobrászati alkotásokkal pompázó kiállítás egyik kiemelkedő látványos részét az egyházművészeti terem. A kitűnő szervezés és a nagy lelkesedés, mely a munkálatokat kíséri, hatalmas ígéret arra nézve, hogy a társulat életének talán legnagyobb arányú eseménye bontakozik itt ki. A külföldi érdeklődés pedig máris olyan biztató, hogy a magyar iparművészet nemzetközi kapcsolatainak kiegészítésében új korszakot jelent.

ŐSZI LAKBERENDEZÉSI VÁSÁR. Első éveiben szenvedélyes iparos-versenyek csatározásaitól harsogott az őszi bútorvásár. Az elmúlt években tespedés ült rá a kiállító-fülkékre. Az idei őszi vásár érettebb és mindenekfelett ötletesebb volt az eddigiekénél. A kisiparos, az igazi kézműves mintha idők folyamán lelépett volna a szintérről. De azok a bútorozott szobák, konyhák, fémeső-, üveg-, porcellán-, bakelit- és egyéb berendezési tárgyak, melyek mostanában felvonultak, a közönség átlag-ízléséhez talán közelebb állnak és a magyar bútortermelő középüzemek szintjéről egységesebb képet adnak. Az iparművészeti tervezőket ugyan igyekszik „elspórolni“, ezért a típusbútorai, apróbútorai inkább csillogó, olesó, tetszetős hatást kereső termékek, mint voltak a szolid asztalosmunkák, mint mondtuk, néhány új ötlet jelentkezése tette az őszi lakásbemutatót elevenebbé. Ezek közt a kritikátlan közönségnek bizonyosan a „Gyermekszoba 1935-ben“ című fülkecsoport tetszett legjobban. A gondolat jó, a kivitel még kezdetleges. Minden fülke egy más-más korú gyermek bútor-, ruha-, sport-, fehérnemű-stb. szükségleteivel felszerelve. Az ilyesmi csak úgy jó, ha egy átgondolt terv, megszabott keret fogja össze. Akkor nem lehet a falakra rossz képeskönyvek figuráit festeni, a szobákban a mille-